

מיטשל בייקר

"מיטשל בייקר" / הארץ / 8.7.66 / תע' יחיד / גלריה "מסדה" / תל-אביב

413 אם בסיפורים ובשמועות המופצים על אודות חזרה אל הציור הפיגורטיבי "לאופנה" מתכוונים לציור כזה של מיטשל בייקר, הרי שאין מקום לחשש מכיוון רגרסיבי באמנות הפלסטית. בציוריו, מיטשל בייקר מתייחס אל גוף האדם כאל כלי ביטוי עשיר ורב פנים, אך שונה ביותר: בעבר הופיעה הדמות בהקשר תיאורי או בהקשר של אירוע סיפורי (או שילוב שני אלה); בציורו של בייקר ההקשר הוא מצבי (סיטואציוני). כמובן שאין להבין ציור זה כתיאור מצב חיצוני כלשהו, אלא כהמחשה של סיטואציה פנימית. יש קירבה מסוימת בין ציוריו

יואב בראל, בין פיכחון לתמימות: על האמנות הפלסטית בשנות ה-60 בתל אביב, מוזיאון תל אביב לאמנות, 2004

של מיטשל בייקר ובין טכניקת הקולאז'. כמו בקולאז', מופיעות הדמויות במעין קטעים, הקשורים אסוציאטיבית - לא אסוציאציות המקושרות באירוע המתמשך בזמן, אלא אסוציאציות בהקשרים סימולטאניים. לכאורה, אפשר לשאול מדוע אין בייקר משתמש בקולאז' ממש - מה גם שהחלוקה הצורנית בציוריו מזכירה את טכניקת הקולאז'? תשובתו (המעשית, לא המילולית) של הצייר היא שעל ידי ההמנעות משימוש בקטעים מוכנים (כדי לצרפם לקולאז'), הוא יכול להשתלט על שלושה רבדים, שכמעט אי אפשר לצרפם לאחדות בטכניקה המקובלת של קולאז': יש בידו האפשרות המלאה לשלוט על העיצוב המדויק של כל תנוחת גוף המופיעה בציוריו ואינו חייב להתפשר עם קטעים מוכנים המצויים בידי; הוא יכול להתגבר מלכתחילה על הפער הנוצר כמעט תמיד בין הקטע של הקולאז' והרקע המצויר, ולבסוף, הוא יכול לשנות כחפצו את הדינאמיקה של הדמויות וקשריה עם זו של הרקע. שליטה שלמה זו הינה בבחינת כורח גם מסיבה נוספת: מבחינת מבנה משלב בייקר בציוריו מספר סוגי קצב בעת ובעונה אחת: חלק מהרקע עשוי בתנופה אקספרסיוניסטית, הקרובה משהו לדרך הציור של האמנים האמריקאיים כגון הופמן ודה־קונינג, הדמויות עצמן רשומות בריתמוס - שהוא אמנם חריף למדי, אך אינו מגיע לתנופה של משיכות המכחול האקספרסיוניסטיות, והחלוקה של כל הציור לקטעים קרובה לעיתים לחלוקה גיאומטרית מופשטת. רק שליטה מלאה וקפדנית על כל יחסי הדינאמיקה - שליטה שאינה אפשרית בציור קולאז' - מאפשרת לאמן לארגן ולאחד רמות מרובות אלה לציור אורגני ושלם. אם מוסיפים לכך את יכולתו הרישומית, הגובלת בווירטואוזיות, של הצייר ואת אהבתו לדמות האדם, אפשר לקבל דימוי־מה על ציוריו.